

Jaarverslag 2016 van de Historische Vereniging Heemstede-Bennebroek

Het Manpadslaangebied, het terrein van Meer en Bosch (SEIN), GGZ inGeest, het pomphuis... Vier belangrijke thema's waar de HVHB zich in 2016 mee heeft beziggehouden. Maar er gebeurde natuurlijk veel meer. Hieronder een beknopt verslag.

Ook in 2016 had de HVHB niet te klagen over belangstelling voor haar activiteiten: de excursies waren allemaal volgeboekt, de voor- en najaarsbijeenkomst werden goed bezocht en *HeerlijkHeden* vond gretig aftrek, ook in de boekhandel. De oplage is inmiddels gestegen tot 1550 exemplaren per nummer.

Activiteiten

Op de voorjaarsbijeenkomst van de HVHB is de Burgemeester David Eliza van Lennep Erfgoedprijs uitgereikt. Er waren acht kandidaten, waarvan de jury er drie voor de prijs had genomineerd: Bronsteeweg 100 (woonhuis), Oude Kerk Wilhelminaplein en Raadhuisstraat 49 (winkel, pand Zijlstra). De laatste werd tot winnaar uitgeroepen.

Op deze bijeenkomst gaf Marita Mathijssen, emeritus hoogleraar aan de UvA, een mooie toelichting op haar nog te verschijnen biografie over de schrijver Jacob van Lennep, die op *Woestduin* heeft gewoond.

Vier leerlingen van College Hageveld presenteerden hun film *Verhalen van toen*, die zij maakten in het kader van hun maatschappelijke stage. Ze interviewden hiervoor vier Heemstedenaren, die met passie vertelden over vroeger. Ook over uitgaan en kleding, thema's die ook toen 'hot' waren.

In de zomer werd op initiatief van de HVHB onder grote belangstelling de honderdste sterfdag van Syb Talma herdacht, minister en aan het eind van zijn leven dominee in Bennebroek. Hij ligt daar begraven naast de Oude Kerk. Tijdens de Open Monumentendagen in september gaf Lammert de Hoop in de Oude Kerk een lezing over Talma.

Thema van de Open Monumentendagen was 'Iconen en symbolen'. Er waren verschillende locaties opengesteld, waaronder de Doopsgezinde kerk, het bakkershuisje op de Blekersvaart, de Oude Kerk en de Pinksterkerk, waar het jubilerende Heemsteeds Philharmonisch Orkest een concert gaf. Ook het rijtuigenmuseum van Van Schagen opende dat weekend zijn deuren.

De HVHB organiseerde in 2016 weer diverse excursies, waaronder een wandeling in de Vijfhoek, een bezoek aan Huize Barnaart en aan het stadhuis van Haarlem.

Tijdens de najaarsbijeenkomst gaf Barbara Joustra een lezing over *Huis te Manpad*. In juli verscheen de derde, herziene druk van haar boek *Huis te Manpad*, dat nieuwe inzichten over deze bijzondere buitenplaats bevat.

Met deze activiteiten hebben we veel leden en niet-leden weten te bereiken. Zo waren er op de voor- en najaarsbijeenkomst elk zo'n 160 aanwezigen.

▲ Jan Beelen aan het woord in de film 'Verhalen van toen'.

Monumenten en karakterbehoud

De HVHB heeft zich de afgelopen jaren hard gemaakt voor een groen en open **Manpadslaangebied**, met behoud van de cultuurhistorische kwaliteiten. Daartoe hebben we onder meer in mei 2016 een Visie Manpadslaangebied opgesteld en doen toekomen aan het College en de Commissie Ruimte van de gemeente

Heemstede. De lange tijd voorgestelde formule ‘natuur ontwikkelen betaald uit de bouw van 20 villa’s op ruime kavels’ voldeed niet aan ons uitgangspunt. Inmiddels heeft de gemeente aangegeven het hele gebied opnieuw te willen bekijken, wat de HVHB toejuicht.

De HVHB maakt deel uit van de klankbordgroep **Wilhelminaplein**, waar ook de omwonenden in vertegenwoordigd zijn. De HVHB bewaakt vooral de historische waarden van het plein, maar is ook blij met de keuze om de pleinfunctie weer enigszins terug te brengen. Onderdeel van het gemeentelijk cultuurbeleid is monumenten beter voor het voetlicht te brengen. De HVHB heeft het initiatief genomen om de monumenten in Heemstede te voorzien van een schildje waarin een NFC- en QR-techniek zijn opgenomen, zodat je met je smartphone informatie kunt krijgen. Het Wilhelminaplein zal als pilot voor dit initiatief dienen.

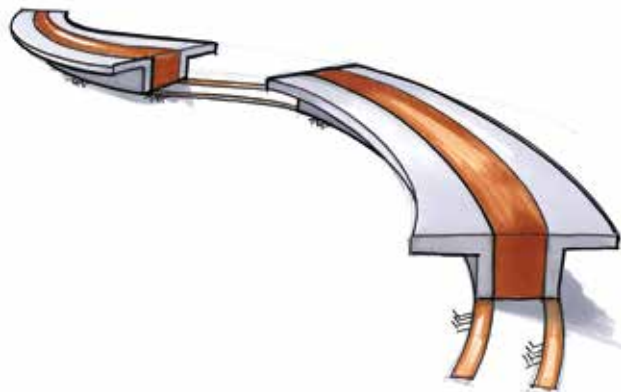
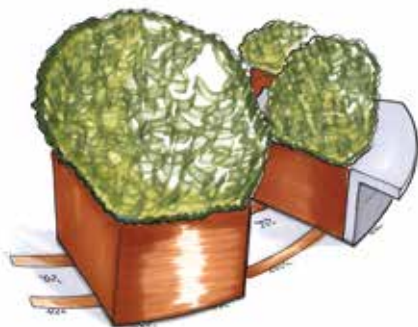
Ten aanzien van **Meer en Bosch** (Achterweg, het terrein van SEIN) dringt de HVHB bij de gemeente en bij SEIN aan op het ontwikkelen van een concrete totaalvisie voor het gehele gebied, inclusief herbestemming van het Lorentz de Haas Laboratorium, een gemeentelijk monument. Tevens heeft de HVHB voorstellen gedaan de Irenekapel geheel of gedeeltelijk te integreren in de voorgenomen nieuwbouw. Een alternatief is dat er in de nieuwbouw een tastbare herinnering aan de kapel wordt opgenomen.

In **Bennebroek** was de HVHB vertegenwoordigd in de klankbordgroep voor de herontwikkeling van het terrein van **GGZ inGeest** (‘Vogelzang’). Met betrekking tot het **Luciaklooster** hebben we adviezen gegeven voor de inrichting van de buitenruimte.

Inzake de **Visie Winkelcentra** met daarin het voorstel voor een nieuwe supermarkt tussen de Binnenweg en de Eikenlaan in Heemstede, staat de HVHB kritisch tegenover een parkeergarage met ingang en uitgang aan de Binnenweg, aangezien de straat daarmee onacceptabel druk wordt en de omwonenden er negatieve gevolgen van ondervinden.

▲ De voor- en de najaarsbijeenkomst hebben niet alleen inhoudelijk gedeelte, maar zijn ook van groot belang voor het contact tussen de leden.

▲ Bij de herinrichting van het Wilhelminaplein wordt op creatieve wijze rekening gehouden met het verleden. Deze plantenbakken en banken staan op een soort rails, een verwijzing naar de tram die van 1881 tot 1922 over het plein reed. Het ontwerp is van Bureau Stoep uit Den Haag.

▲ Mede dankzij inzet van de HVHB, Dorpsraad Bennebroek en Stichting Ons Bloemendaal blijft het groene en open karakter van het terrein van GGZ inGeest ('Vogelenzang') in de nieuwbouwplannen bewaard; de oude gebouwen (gemeentelijke monumenten) krijgen een woonfunctie.

Lokale en regionale pers, PR

De lokale en regionale kranten hebben ook in 2016 aandacht geschonken aan de activiteiten van de HVHB. Dankzij goede contacten met *Haarlems Dagblad* heeft deze krant een aantal malen ruim aandacht besteed aan de activiteiten van de HVHB, zoals onze voorstellen voor herstel en herontwikkeling van het oude deel van de Algemene Begraafplaats Heemstede. De HVHB publiceert iedere week de rubriek 'Onbekend Heemstede' in *De Heemsteder*.

De HVHB heeft deelgenomen aan diverse (culturele) evenementen: de Heemstedse Kunstbeurs, Beleef Heemstede en de voorjaarsmarkt op de Binnenweg. Ook op de open dag voor nieuwe bewoners in Heemstede was de HVHB aanwezig. Iedere nieuwe bewoner moet immers iets weten over de geschiedenis van zijn woonplaats!

In het najaar is B&W van Bloemendaal op College-tour per fiets door Bennebroek gereden. Diverse vrijwilligers van de HVHB hebben het College de highlights van het dorp laten zien.

Behalve via *HeerlijkHeden* bereiken we ook via de website en verschillende facebookpagina's mensen met belangstelling voor geschiedenis en monumenten van Heemstede en Bennebroek. Het aantal abonnees op de HVHB e-mail nieuwsbrief ligt op circa 550.

▲ Tijdens 'Beleef Heemstede' in 2016 presenteerde de HVHB zich in een pop-up store.

Educatie en geschiedenis

Via het Vrijwilligerssteunpunt Heemstede biedt de HVHB jaarlijks een maatschappelijke stage aan voor leerlingen van College Hageveld (zie onder 'Activiteiten').

In 2016 heeft de (voormalige) Cultuurcompagnie Noord-Holland de app Groenendaal ontwikkeld. Daarmee kunnen kinderen vanaf groep 7 van de basisschool via een interactieve game op hun smartphone kennismaken met de geschiedenis van Groenendaal. Er zijn ook games voor Leyduin, Beekestijn en Paviljoen Welgelegen. Voor de game over Groenendaal heeft de HVHB inhoudelijke informatie geleverd. Daarnaast hebben we de scholen in Heemstede, Bennebroek en Haarlem-Zuid een gratis abonnement op *HeerlijkHeden* gegeven. We merken dat in het onderwijs steeds meer aandacht wordt geschonken aan lokale geschiedenis. Met deze initiatieven willen we jongeren een beter begrip bijbrengen van hun leefomgeving.

Archief- en werkruimte HVHB: het pomphuis

In 2016 zijn we met de gemeente Heemstede tot overeenstemming gekomen over het gebruik van het pomphuis naast de watertoren. Behalve de opslag van het archief willen we hier kleinschalige exposities en bijeenkomsten organiseren. Daardoor kunnen leden en niet-leden kennis met elkaar delen en zelf actief vertellen over hun collectie of over hun ervaringen in Heemstede en Bennebroek. Het pomphuis krijgt dan ook een belangrijke rol in de sociale functie van de HVHB; we blijven werken aan versterking van het clubgevoel. Na restauratie (door Waternet en de gemeente) zal het pomphuis volgens planning in 2017 opgeleverd worden.

Al deze activiteiten hadden niet kunnen plaatsvinden zonder de inzet van onze vrijwilligers. Dank hiervoor. Maar we hebben ook gemerkt dat extra vrijwilligers geen overbodige luxe zijn. We blijven naar ze op zoek.

Het bestuur van de HVHB

Financiën

De financiële situatie van HVHB is opnieuw gezond: het jaar 2016 werd afgesloten met een positief resultaat en we hebben de kosten laag weten te houden. Het ledenaantal groeit nog altijd. Wij hebben nu ca. 1250 leden. De contributieopbrengsten waren min of meer gelijk aan die in 2015. Verder heeft de vereniging dankzij de bijdragen van haar leden en van enkele fondsen voorzieningen opgebouwd voor de inrichting van het Pomphuis en het uitbrengen van een boek over Heemstede in de jaren 1890-1940. De cijfers over 2016 zijn terug te vinden op onze website www.hv-hb.nl.

► In 2017 werd de hernieuwde Vrijheidsdreef geopend. In 2016 werd de discussie gevoerd over welk soort bomen er langs de dreef zouden moeten komen te staan. De HVHB pleitte voor één soort boom (beuken), wat het beste past bij het idee van een statige laan. Het werden linden (binnenste rij) en een mix van andere soorten (buitenste rij).

